

SAKSFRAMLEGG

Til: Fakultetsstyret for Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Møtedato: 07.06.2018
Sak:

Avsetninger i bevilgningsøkonomien ved Fakultet for naturvitenskap og teknologi

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret ber om at fremlagte planer for disponering av frie avsetninger utvikles videre og implementeres ved det enkelte institutt.
2. Fakultetsstyret ber om å holdes orientert om utvikling og resultater av tiltakene.
3. Ved tildeling av midler til utstyrsinvesteringer skal tiltak som støtter opp om utvikling av yngre forskere legges inn som ett av kriteriene ved vurdering av søknader.

Begrunnelse:

Utviklingen av avsetninger har vært fast punkt i rapportering av økonomistatus i fakultetsstyremøter over flere år. Avsetninger er ubrukte midler tildelt inneværende år og tidligere år. Det skilles mellom bundne og frie avsetninger. Bunden avsetning er ubrukte midler som er satt av til å dekke konkrete fremtidige forpliktelser. Eksempler på dette er midler tildelt universitetsfinansierte rekrutteringsstillinger, tildelinger øremerket fra andre departement og fakultetsinterne tildelinger øremerket strategiske formål. Frie midler er ubrukte midler fra tidligere som ikke har noen konkret disponering på tiltak. I denne saken anses avsetninger knyttet til bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) som øremerket og kontraktsfestet med eksterne finansieringskilde. Av den grunn holdes de utenfor tallmaterialet.

Dekan har bestilt følgende fra instituttene:

1. *Vi ber instituttene i samarbeid med økonomiseksjonen gi en oversikt over frie og bundne avsetninger.*
2. *Det oversendes en plan for bruk av de frie avsetningene med angivelse av år og tiltak. Tiltakene må være forankret i instituttene og fakultetets strategi.*
3. *Dekanatet har i tidligere e-post per 26. februar bedt instituttene om å vurdere bruk av avsetninger for å bygge opp yngre kandidater som på sikt vil være i posisjon til å fremme/lede større forskningsprosjekter. Vi ber om konkrete tiltak som følger opp dette styringssignalet.*

Instituttene innspill legges med som vedlegg til dette saksframlegget.

Historisk utvikling i avsetninger

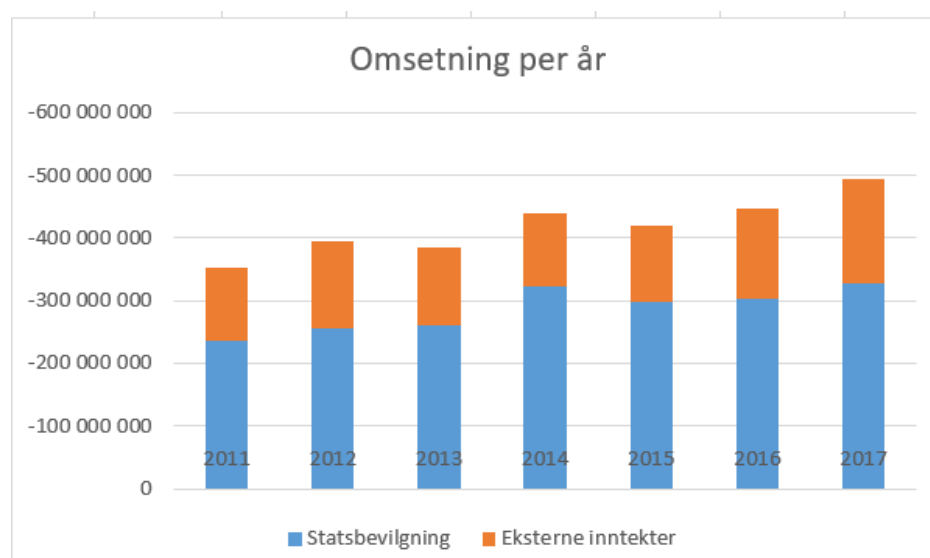
Figur 1 viser utviklingen i avsetninger fra 2011 til 2017. Samlede avsetninger i perioden økt fra 2011 lik 27,1 millioner kroner til 2017 lik 100,2 millioner kroner. Avsetningene har samlet økt med 73,1 millioner kroner, hvorav økningen i frie avsetninger utgjør til sammen 32,4 millioner kroner (47% av den samlede økning).

Figur 1- Utvikling avsetninger

Fra 2015 er økningen i frie avsetninger betydelig. Det er flere grunner til dette. I driftsrapporteringen så har det vist seg å være overbudsjettet på driftskostnader og investeringer, slik at ubrukte midlene har akkumulert seg i perioden 2015 - 2017. En årsak til dette har vært økning i aktivitet i BOA, altså den eksternfinansierte aktiviteten, har allokert forskerkapasitet i prosjektene. Dette følger av at forskeren må prioritere kapasitet i prosjekt fordi det følger av kontrakt med finansieringskilden. Figur 2 viser utvikling i bevilgninger. Fra 2011 er bevilgningene økt med om lag 150 millioner kroner, hvorav økningen i eksternøkonomien (BOA) utgjør om lag 50 millioner.

Figur 2- Utvikling bevilgninger for perioden 2011 - 2017

Oversikt over frie og bundne midler per enhet

I henhold til bestillingen fra dekan, fordeler avsetningene seg som følger per 31.12.2017:

Figur 3- Spesifikasjon avsetninger per enhet

Sum avsetninger	Type avsetning		
Enhet	Frie midler	Bundne midler	TOTALT
FAK/FELLES	-12 155 235	-1 895 718	-14 050 953
TGO	-242 923	-3 423 824	-3 666 746
IFT	-7 844 971	-9 320 126	-17 165 097
IG	-3 169 221	-14 025 004	-17 194 225
IFI	7 201 732	-10 491 215	-3 289 483
IK	-11 386 572	-15 696 764	-27 083 336
IMS	-1 783 189	-1 646 757	-3 429 946
IIS	-9 019 392	-10 491 606	-19 510 998
IIS/LUFT	3 654 529	1 515 827	5 170 356
TOTALT	-34 745 241	-65 475 187	-100 220 428

Planer for disponering av frie avsetninger

Fak/Felles har frie midler lik 12,155 millioner kroner. Av dette utgjør ikke fordelte midler til utstyr til sammen 8,948 millioner kroner. Fakultetet er tildelt 5,514 millioner kroner i utstyrsbevilgning for 2018. Til sammen utgjør dette 14,462 millioner kroner. Dekan har i 2018 tildelt ARC en utstyrsbevilgning på inntil 2,5 millioner kroner. Budsjettrammen for utstyr er lik 11,962 millioner kroner. Dekan foreslår å lyse ut hele denne rammen til instituttene, slik at fagmiljøene får oppgradert utstyrsparken. Dette gjelder både forsknings- og undervisningsutstyr. En vurdering av innslagstidspunkt for anskaffelsene, så vil intern søke- og vurderingsprosess og utlysninger av anskaffelsene i henhold til innkjøpsregelverket tilsi 2019 for majoriteten av anskaffelsene.

Det vises også til vedtak i styresak FS 27/17, møtedato 12.12.2017, som omhandlet fakultetets strategiske forpliktelser. Styresaken viste til at fakultetet hadde forpliktelser til sentre og eksternfinansierte prosjekter ved årsskiftet, på til sammen 13,5 millioner kroner. Hele denne forpliktelsen ble omdisponert fra frie midler til bundne midler i regnskapet for 2017. Med utstyrsmidlene og forpliktelsen har fak/Felles omdisponert til sammen nærmere 28 millioner kroner.

Kategori	Fri avsetning	2018	2019	2020
Utstyr	11 962	5 000	5 000	1 962

TGO mottar sin bevilgning for å dekke lønns- og driftskostnadene. Av den grunn bør det ikke bygges frie avsetninger. Det er imidlertid en relativt høy bunden avsetning, 3,4 millioner kroner som relaterer seg til overføring av historisk akkumulerte midler fra salg av data til eksterne parter, og hvor det ikke er mulig å fremskaffe kontrakter. Av den grunn er saldoene flyttet over til bevilgningsøkonomien, og for fremtiden defineres dette som salg av tjenester/data. Disse midlene er definert som bundet opp mot strategiske planer for å oppgradere og fornye installasjoner.

IFT vil disponere 10,6 millioner kroner for å innfri instituttets forpliktelser i konkrete eksternfinansierte prosjekter og ombygginger i Teknologibygget. Dette er mer enn de frie avsetningene ved inngangen til 2018, men det budsjetteres med vekst i handlingsrommet. Det

planlegges en omdisponering til bundne midler, som overføres til BOA når forpliktelsene påløper i henhold til prosjektbudsjettene. IFT anfører i sitt svar at «Det gjøres oppmerksom på at mye av denne bruken av frie avsetninger er etter allerede inngåtte avtale med kandidater og fakultet, og en del av dem er allerede vedtatt i instituttstyret. All bruk underbygger strategien for fakultetet og årsplanene til instituttet. Dette omfatter etterliv for CIRFA samt satsning på større forskningsprosjekter innen optikk, romfysikk og fornybar energi.»

Kategori	Fri avsetning	2018	2019
Forpliktelser BOA	9 730	8 588	1 142
Bygningsmessig	900	650	250
Totalt IFT	10 630	9 238	1 392

IG har allerede allokert fra frie midler til bundne midler for planer for bygningsmessige ombygginger og utstyr. IG har en utfordring på ordinær drift, og den frie avsetningen på 3,2 millioner kroner vil medgå i budsjett forbruk i 2018 lik 4,652 millioner kroner. Budsjett for 2018 tilsier negativ avsetning lik 1,483 millioner kroner av den grunn. Kontantbidraget fra IG til CAGE inngår med 1,845 millioner kroner.

Fri avsetning	2018	2019
3 169	4 652	

IFI har akkumulert en samlet negativ fri avsetning på 7,2 millioner kroner. Instituttet kommenterer at relatert til frie avsetninger er det for IFI mer snakk om hvor lang tid det tar før instituttet er i balanse. Tildelte studieplasser vil bidra positivt i utviklingen av avsetningene fordi bevilgningene øker tidligere enn kostnadene øker. Dette forutsetter en situasjon med et relativt uendret kostnadsbilde totalt sett. Instituttet er parallelt i full gang med å rekruttere nye faste professorat tilknyttet oppbygging av helseteknologi. Instituttet vurderer det som realistisk å bygge seg et handlingsrom gjennom tildeling og iverksetting av nye studieprogram. Disse er finansiert gjennom nye studieplasztildelinger over basisbevilgning og fremtidig uttelling i åpen ramme (studiepoeng- og kandidatmidler).

IK har samlet 27,083 millioner kroner i avsetninger. De frie avsetningene utgjør 11,4 millioner og instituttet har allokert denne avsetningen opp mot drift, historiske stipendiathjemler og forpliktelser i BOA-økonomien. Fra 2018 og frem til 2020 disponeres 11,386 millioner kroner.

Kategori	Fri avsetning	2018	2019	2020
Drift	4 528	4 528		
Stipendiat	4 200	1 400	1 400	1 400
Forpliktelser BOA	2 658	886	886	886
	11 386	6 814	2 286	2 286

IMS har vært gjennom en økonomisk operasjon hvor instituttet i 2014 fikk tilført midler for å dekke samlede negative avsetninger, jfr styrevedtak i sak FS 04/13 og FS 11/13. Instituttet har fått tildelt strategiske midler lik 1 million kroner over en fireårsperiode. Disse midlene skulle anvendes til strategisk utvikling av instituttet.

IIS viser til sin to-delte økonomi, hvor drift av bachelor i luftfartsfag er skilt ut som egen enhet. Instituttet har samlede positive frie avsetninger lik 9,0 millioner kroner og budsjetter totalt sett med positiv avsetning lik 13,8 millioner kroner ved utgangen av 2018. Instituttet planlegger å ansette egenfinansierte stipendiater, videreutvikle studieprogrammet i sikkerhet og miljø og gi strategiske midler til forskere som på sikt vil være i posisjon til å fremme og lede forskningsprosjekt. Til sammen vil dette allokere 10,4 millioner kroner fra frie avsetninger.

Kategori	Fri avsetning	2018	2019	2020	2021
Stipendiater	7 800	-	2 600	2 600	2 600
Frikjøp forskere	600	-	300	300	-
Utvikle studieprog	2 000	1 000	1 000		
	10 400	1 000	3 900	2 900	2 600

Forslag til tiltak for å bygge opp yngre forskere som på sikt vil være i posisjon til å fremme/lede større forskningsprosjekter

Fak/Felles Det anbefales å legge inn kriterier ved tildeling av utstyrsmidler, jfr avsnitt om planer for disponering av frie midler, som inneholder prioriteringer for yngre forskere.

IFT Instituttet viser konkret til at disponering av frie midler underbygger fokus på å bygge opp yngre forskere.

IG Instituttet påpeker at frie midler er begrenset. Det vises til at instituttet har stort behov for nytt og oppgradert utstyr, og leverer følgende forslag til disponering ved fakultetet med en klar profil rettet mot yngre forskere.

Utstyr til innsamling av marine prøver:

Her er en ny «multi sensor core logger» sentral. IG ønsker å bygge instrumentet inn i en container, slik at instrumentet kan tas med på tokt, bl.a. med det nye forskningsskipet FF Kronprins Haakon. Instrumentet vil muliggjøre forskning på både eksisterende og nye problemstillinger innen marin geologi, og IG har flere unge, lovende talenter som det er svært ønskelig å koble til disse aktivitetene.

Det er videre behov for andre og større instrumenter/oppgraderinger, eksempelvis ny kjerneprøvetaker, kompressorrom og nytt penetrasjonsekkolodd på FF Helmer Hanssen. Her er det totalt sett behov for flere millioner kroner. Dette er instrumentering, som er svært sentral for mange på IG og SFF CAGE. Det er også meget sentralt i arbeidet for instituttets unge, kvinnelige forskere.

Utstyr til innsamling av prøver i innsjøer:

Dette inkluderer bl.a. et bærbart multistråleekkolodd og en arbeidsplattform (til sammen ca. 1,6 MNOK). Unge forskere i denne sammenhengen vil for tiden være doktorgradsstudenter.

Utstyr til geokjemiske analyser av bergartsprøver:

Behovet for et «Ramanspektrometer» har blitt spilt inn av yngre forskere med sitt forskningsfelt mot malm og mineraler. Instrumentet vil være av betydning i arbeidet for unge kvinnelige forskere å kvalifisere seg til professor. Videre har andre yngre forskere som utvikler

eksperimentelle lab pekt på dette instrumentet som viktig. Et «Ramanspektrometer» er essensiell for å kvalitetssikre og kalibrere forskernes aktiviteter, men målingene må for øyeblikket gjennomføres ved Universitetet i Bergen. Et «Ramanspektrometer» vil i tillegg være til nytte for andre forskere ved IG, innen berggrunnsgeologi og i SFF CAGE. Videre ville forskere ved Institutt for kjemi og Institutt for fysikk og teknologi, samt ved Institutt for farmasi (Helsefak) være potensielle brukere av et Ramanspektrometer.

IG viser til det rekordhøye antall disputaser i 2018, og spiller inn som forslag en utlysning av postdoktorstillinger som et virkemiddel for å rekruttere de beste yngre forskere som nylig har avlagt sin doktorgrad.

IFI Instituttet viser til at de ikke er i posisjon til å disponere frie midler, men vil vurdere de virkemidler som finnes, inkludert prioritering av rekrutteringsstillinger og disponering av instituttleders strategimidler.

IK Instituttet viser ikke til konkrete tiltak i sitt svar.

IMS Instituttet har ikke levert noen konkrete tiltak.

IIS Instituttet viser til disponering av instituttet sine frie midler, som har en profil rettet mot yngre forskere.

Dekanens vurderinger

I hovedsak foreslår instituttene anvendelser av frie avsetninger som vil kunne bidra til å styrke instituttene produksjon og økonomi for fremtiden. For enkelte institutt vil deler av avsetningen i noen år bli benyttet til å dekke underskudd på ordinær drift. Dekanen vil gå i videre dialog med instituttene for å utvikle planene for disponering av frie avsetninger i en retning som bidrar til balanse i fremtidige driftsbudsjetter. Dekan vil på samme måte føre videre dialog med institutter som ikke har levert planer for utvikling av unge lovende forskere

Arne O. Smalås
dekan
—
arne.smalas@uit.no

Kurt Hemmingsen
økonomisjef
—
kurt.hemmingsen@uit.no
77 64 52 05

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg: Innspillene fra instituttene